

משרד התעשייה המסחר והתעסוקה

מינהל הסדרה ואכיפה
האגף לאכיפת חוקי עבודה

פנקס מידע לבני נוער

מאי 2010

מידע לענין העסקה נכונה של בני נוער

משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, רואה חשיבות רבה בשמירה קפדנית של זכויות בני הנוער בעבודה, הן מבחינת הדין, והן להבטחת הערך החינוכי שבעבודה. סקירה זו נכתבה עבור גברים ונשים כאחד, מטעמי נוחיות הפנייה היא בלשון זכר.

1

גיל העסקה

במהלך חופשת הקיץ אסור להעסיק בני נוער מתחת לגיל 14. נער שמלאו לו 14 וטרם מלאו לו 15 ניתן להעסיק רק בעבודות קלות שאין בהן כדי להזיק לבריאותו ולהתפתחותו. במהלך שנת הלימודים מותר להעסיק בני נוער מגיל 15 ומעלה, ובלבד שלא חל עליהם חוק לימוד חובה. בעבודות מסוכנות מסוימות, אין להעסיק בני נוער גם אם מלאו להם 15 שנה ולא חל עליהם חוק לימוד חובה. לגבי העסקת בני נוער בהופעה ובפרסומת ישנם כללים מיוחדים, ובענין זה דורשת העסקת נער מתחת לגיל 15 קבלת היתר מיוחד ממשרד התמ"ת, וחלים כללים מיוחדים לענין תנאי העסקה ושעות ההעסקה.

2

פנקס עבודה

החוק מטיל על המעסיק לדרוש מבני הנוער להוציא פנקס עבודה, כתנאי להעסקתם. את הפנקס, בני הנוער צריכים להוציא בלשכות שירות התעסוקה. עליהם להצטייד בתעודת זהות, אישור מרופא המשפחה ובשתי תמונות. הוצאת הפנקס אינה כרוכה בתשלום. פנקס העבודה חייב להימצא במקום בו עובד הנער.

אישור רפואי מרופא המשפחה מהווה תנאי להעסקתו של נער. בעבודות מסוימות יש לקבל אישור מיוחד של רופא תעסוקתי כתנאי להעסקתו של נער.

3

שעות עבודה

מותר להעסיק בני נוער לכל היותר 8 שעות ביום, ולא יותר מ-40 שעות בשבוע בסך הכל.

צעירים בני 16 ומעלה, מותר להעסיקם עד 9 שעות ביום ובלבד ששבוע העבודה לא יעלה על 40 שעות שבועיות. כלל זה לא יחול על בני נוער עובדים, אשר לגביהם נקבעו הוראות עם תנאים עדיפים, בהסכמים קיבוציים, וכן על עובדים בעלי מגבלות פיזיות, נפשיות או שכליות, המועסקים במפעלים מוגנים (מפעלים אשר אוצר המדינה משתתף באחזקתם).

העבדה בשעות נוספות אסורה.

אין להעסיק בני נוער במנוחה השבועית. (ליהודי יום המנוחה השבועי הינו יום שבת. בן דת אחרת יכול לבחור בין הימים שישי, שבת וראשון). איסור זה הוא מוחלט ואין אפשרות לקבל היתר להעסקת בני נוער במנוחה השבועית.

4

הפסקות

לאחר שש שעות עבודה חובה לתת לבני הנוער העובדים הפסקה של 45 דקות למנוחה ולסעודה, מתוכן לפחות חצי שעה רצופה. ההפסקה היא בדרך כלל על חשבון בני הנוער. חשוב לסכם מראש עם בני הנוער את ענין ההפסקה כדי למנוע מחלוקת.

5

עבודת לילה

החוק קובע כי בין השעות 20.00 בערב ל- 08.00 בבוקר אין להעסיק בני נוער שגילם מתחת ל-16.
בין השעות 22.00 בערב ל- 06.00 בבוקר, אין להעסיק בני נוער שגילם הוא 16 עד 18, אלא לפי היתר בהתקיים נסיבות מיוחדות, וגם זאת לא יאוחר מהשעה 23.00.
בבקשות לקבלת היתרים לעבודות לילה יש לפנות לטל': 03-5634222 במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה.

6

רישום שעות העבודה

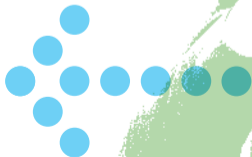
חובה על מעביד לערוך רישום מדויק של שעות העבודה של בני הנוער, ואם רישום זה נעשה באמצעי שאינו מכאני או אלקטרוני (שעון) יש לאשר את רישום שעות העבודה בסיומו של כל יום עבודה, בחתימה של הנער והמעביד. מומלץ לעודד את בני הנוער לערוך רישום של הימים והשעות בהם הם עובדים, בנפרד, אצלם.

7

שכר המינימום לבני נוער עובדים

גם אם בני הנוער מוכנים לעבוד תמורת שכר נמוך יותר זהו הסכום המינימלי אותו חובה על המעסיק לשלם לבן נוער שעובד משרה מלאה (עד 40 שעות שבועיות, ולא יותר מ-173 שעות בחודש). שכר המינימום לעובד במשרה חלקית יחושב יחסית לחלקיות המשרה.

שעה	חודשי (עד 40 שעות שבועיות)	% משכר מינימום	גיל
15.58 ₪	2695.13 ₪	70%	עד גיל 16
16.69 ₪	2887.63 ₪	75%	עד גיל 17
18.47 ₪	3195.65 ₪	83%	עד גיל 18
13.35 ₪	2310.11 ₪	60%	חניך כהגדרתו בחוק החניכות, באישור משרד התמ"ת
20.70 ₪	3850.18 ₪	100%	מבוגר

נכון ליום 01.05.2010

8

נסיעות לעבודה

בנוסף לתשלום שכר עבודת בני הנוער, יש לשלם בעבור הוצאות הנסיעה ממקום מגוריהם אל מקום העבודה ובחזרה, ואולם סכום ההוצאות שיוחזרו לא יעלה על 23.70 ₪ ליום עבודה. מעסיק מחוייב להחזיר רק את הסכום המינימלי הדרוש לבני הנוער כדי להגיע לעבודה. על המעסיק להקפיד ולוודא כי לבני הנוער יש אמצעים לחזור בשלום לביתם!

9

יש לשלם עבור "תקופת התלמדות" או "תקופת ניסיון"
כל תקופת העסקתו של הנער, מחייבת תשלום שכר בעד העבודה, לרבות תקופת "התלמדות" או תקופת "ניסיון".
יש לשלם שכר עבור כל שעת עבודה החל מן השעה הראשונה.

10

יש לשלם עבור ימי הכנה וישיבות עבודה
ימי הכנה וישיבות עבודה הם חלק בלתי נפרד מהעבודה, על כל שעה של "יום הכנה" או "השתלמות" או "ישיבת עבודה" צריך לשלם. לרבות השתלמויות לקראת קייטנות.

11

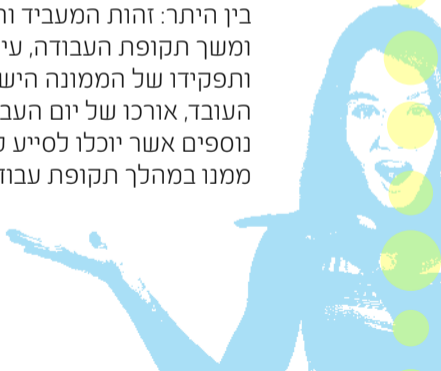
קנסות ועונשים
אין להטיל על בני הנוער העובדים, קנסות או עונשים. כל ניכוי מהשכר, בגין "קנסות" "נזקים" וכיוצא באלה אסור, כל עוד לא הותר על פי החוק.

12

חוק הודעה לעובד

חוק הודעה לעובד מטרתו להבהיר לעובד את מסגרת העבודה ואת הזכויות והחובות שלו. חובה למסור לכל נער הבא לעבוד למשך 30 ימים לפחות טופס שקבוע בתקנות שבו מפורט בין היתר: זהות המעביד והעובד, תאריך תחילת העבודה ומשך תקופת העבודה, עיקרי התפקיד של העובד, פרטי שמו ותפקידו של הממונה הישיר על העובד, גובה השכר לשעה של העובד, אורכו של יום העבודה ושל שבוע העבודה וכן פרטים נוספים אשר יוכלו לסייע לעובד לדעת טוב יותר מה מצופה ממנו במהלך תקופת עבודתו.

עומדים לרשותכם

אנחנו מבקשים לעמוד לרשותכם למענה על שאלות הבהרות בכל נושא הקשור לעבודתנו.

ניתן להשיג אותנו:

האגף לאכיפת חוקי עבודה - מינהל ההסדרה והאכיפה
במשרד התעשייה המסחר והתעסוקה - טל' 03-6223109

חשוב

המידע שמכיל פנקס זה ניתן באופן כללי; המידע אינו בא במקום החוק ותקנותיו ואינו בא להחליף יעוץ משפטי ממוקד בכל מקרה ומקרה.

טלפונים לקבלת מידע ובירורים:

תל-אביב טל: 03-6223109 פקס: 03-6828690

ירושלים טל: 02-6662046 פקס: 02-6240471

חיפה טל: 04-9115422 פקס: 04-9115451

באר שבע טל: 08-6264050 פקס: 08-6264055

טלמסר: 1-800-354-354

www.moital.gov.il/achifa

